

ILANGANI 2

Atauhiinaqmik uqauhilgit Ilihainiqmut unalu Uqauhingit ilhapkaidjutinganik

Piliuqtuq ihuaqhaqhimayuq tunngavikhaq ukununnga pinahuarutinga tuniqhaininnga unalu ikayayuutimik pivallianiq

Tamna Nunavut Kavamanga unalu Ilinniaqtuliriyiitkut akhuuqtut atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut unalu ilihaidjutinginnik iniqtiqtut ilihagtut uqayuktut Inuit uqauhinginnik. Tunngaviuyuq ilihaidjutigiyaunivut unalu akhuurutauyuq ilanga piliuriami ilihaqhimayuq unalu inmikkuuqtut angayukhiinit iliharvinganit ilihaidjutinginnik iniqtiqtut. Atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut tunihimmaaqtauniaqtuq Nunavunmi; kihimi, tuniqhaininnga tunngavinga unalu munarininngalu qanuqtut tuniyayuq ihuaqhaqtauniaqtuq ukunannga piundayanginnik maligaliuqhimayut aadlanguqtiringit.

2008mi angiyumik ihumagiyaat ukununnga piliurninnganut umannga pingahut uuktuutit atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut. Kihimi, pingiplugu nakuutqianik qanuriliurutingit talvani, naunaiqtuq una timiqutigiyanginnut pipkaidjutiyuq akhuurutauyuq ayurhauingit unalu pipkattailiyaalu ilihagtut pigiami ihariagiyauyuq uqauhinginnik qanuritaakhainnik. Una ilitariyauyuq ukunannga Tikkuqaqtauhimayut Katimayiingit, OAG, NTI unalu Ilinniaqtuliriyiitkut, aadlanit.

Tamna nutaaq timiqutigiyanginnut pingahut aadlatqiiktut uuktuutit piliuqtuq akhuurutauyuq ihuiguugutigiyayut ukunanit iliharviit pittailiyaa tuniqhaininnga uumannga nakuuqpiaqtunit unalu ihuaqtullu ilihainiqmut pinahuarutinga, unalu ihuaqtuq naunaiyaininnga ilihagtunut qanuriliurutingit tamainni nunaptikni. Unalu, akhuurutauyuq piqalluanguinmat Inuktut uqayuktut ayuittiaqhimayut ilihagtittit ayuittiaqtut hakugiktittaa hapkuat uuktuutigiyayut, imaatut ikmat (1) piqalluanguinmat Inuktut-uqayuktut sikuuqtittiit; unalu (2) pilimainmat ihuaqtumik tunigiami tahapkuat Inuktut uqayuktut sikuuqtittiit nunallaanut, ihuaqtuq ukununnga aadlanguqtittuq uuktuutit unalu piqalluanguinmat ihuarhaininnga ilhapkaidjutinganik minitsinik unalu tuniyayuq uqauhingit ilhapkaidjutinganik atauhiqmik ilihagtunut ilihaidjutinginnullu.

Tahapkuat aadlangurninngit piundayayut Ilanganut 4 umangga *Ilihainiqmut Maligaq*:

- Piqaruknaiqmat pingahut aadlatqiiktut uuktuutit atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut kihimi avalittumik, ihuaqtumik, kihimi aadlanguqtaaqtumik, tunngavinga naunaiykaiyuq ukunannga atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut uuktuutit aadlani nunanganni. Iikliyuumiqlugu akhuurutauyuq aadlatqiininnga nunallaani piqaqtut pingahut aadlatqiiktut uuktuutit piliuqtut, una tunngavinga nakuuyumik munariniaqtaa piqalluanguittunik Inuktut uqayuktut sikuuqtittiit, unalu pipkaidjutiyuq aadlanguqtaaqtumik tuniqhaininnga atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut that naunaiqtitaa nakuuyumik ilihagtut qanurittaakhaanik tamainni nunaptikni, unalu pipkaidjutiyuq ihuaqtumik qanuriliurutingit naunaiyaininnga.

- Una ihuaqtumik tunngavinga munariyauniaqtuq Ministamit, angirutiaqtuq naunairiami qanuraaluktut ilihapkaidjutinganik ikaarningga ihariagiyuq uumani tamarmik uqauhingit tamainnut iliaqtunut unalu angirutinga tunigiami maliktakhat kitut uqauhingit ilihapkaidjutinganik atuqtauniaqtut tamarmiknut ilihaidjutinut. Ihuaqhaiplogu una, nakuuyumik piniaqtuq havaktut naunaitkotaliripkaigiami maliktakhanginnik naunaipkainiaqtait Inuinait iliaqtiuyut ihuatqiamut ihariagininnanut, taimaatut ihuaqniaqmat ilihimagiami qaffuyut sikuuqtittiikhat ihariagiyuyut, kituni nunallaani unalu kitunut iliaqtunut/ilihaidjutinut. Ministamit naunaipkainiq piniaqtut ukunannga tamarmik nunagiyamikni ukiunganik, inuinnaugumi, angutaugumi, arnaugumi, maniliurutiqarningga, ilihaidjutinga, havaaqarumuluniit unalu aktikkulaanga havakviup tunigiami atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut, hunamik tamna nutaaq timiqutigiyanginnut pingitkumiuk.
- Tuniqhainingga uumani *Inuit Uqauhinginnik Tammaqtailiniqmut Maligaaq* pimmariktumik piplugu ukununnga pilaarutinga angayuqqaanguyut nutaqqangit pigiami Inuit uqauhingit ilihaidjutingit aadlanguqniaqtut aadjikutarinahuariami pilaarutinga pigumi amigaitqianik ilihapkaidjutinganik ittukhaq Inuit uqauhinginnik. Una nampanganiq amigaitqiamikluuniit ilihapkaidjutinganik ittukhaq Inuktut. Ilihaliharaangamik unalu ilangini nunallaanginni piqaqtut qanuritaakhaanik, tamna pusantnga ilihaidjutinginnik, iliaqtamiknik, angitqiyauniaqtuq. Taimaa amigaitqiaq Inuktut uqayuktut sikuuqtittiit ayuirhaqtauyut timiqutigiyamungaulurumiklu, angitqiyauniaqtuq pusantnga ilihapkaidjutinganik ikaarningit tuniyut Inuktut piniaqtuq. Naunaiqtauyukhaq, pihimmaaqtuq tunigiami Uviititut aadlamik uqauhiq.

**Tamna Nunavut
Kavamanga unalu
Ilinniaqtuliriyiitkut
akhuuqtut atauhiinaqmik
uqauhilgit ilihainiqmut
unalu ilihaidjutinginnik
iniqtiqtut iliaqtut
uqayuktut Inuit
uqauhinginnik.**

Hapkuat aadlangurningit tuniniaqtait tahapkuat ikayuutikhat:

- Ihuarningga tuniqhainingga unalu qanurittaakhaanik nunallaamit nunallaamut unalu avikturhimayumit avikturhimayumut, taimaa ilitaritillugit piqaqtuq tadja akhuurutauyuq aadlatqiilik uqauhinginnik ihariagiyangit hakugikningillu nunallaanit avikturhimayunitlu.
- Ihuaqtuq unalu ihuaqtunik naunaiyainiq iliaqtunut qanuriliurutingit.
- Ihuarhaffaarniq umannga pivallianiq, angirutautinganik unalu hungiutiyuqlu ayuirhagakhanik.
- Qanuriliurutinganit pihimayuyq ihumaliurniq pitqutigiquplugu ukununnga ilihapkainiqmut minitsinik.
- Ihuaqhaqhimayut qanuriliurutinga unalu havaktipkainiqlu uuminnga timiqutigiyanginnut aadlanguqpaktuq uqariami unalu ihuarhilugulu piqalluangittuq Inuktut uqayuktut sikuuqtittiit.
- Angitqiamik naunaiyainiq pivallianiqmut nutaamut Inuktut uqayuktut sikuuqtittiit unalu ayuirhaqhimmaaqqningga, ikayuutimiklu unalu havakhimmariamiklu nutaat Inuktut uqayuktut sikuuqtittiit.
- Pihimmaaqtuq pivallianiq Inuktut ilihapkaigiami ikayuutikhat unalu atuqtakhangit ihariagiyuyut, unalu ayurnainniaqtuq unalu ihuatqiangulunilu piimayanginnik atauhiinaqmik uqauhilgit tunngavinga.
- Tamna piimayanginnik aadlangurningit pipkaidjutiniaqtuq timiqutigiyanginnut aadjikutaanik ukununnga nakuuqpiaktumik tunngavinga atuqtauyuyq ukunannga Kativik Iliharviup Katimayiingit Nunavikmi.

Nunagiyamikni Munariniq ukununnga Atauhiinaqmik uqauhilgit Ilihainiqmut

DEA-ngit piqainnaqniaqtut akhuurutauyumik havaktut ikayuriami Ministauyuq pitqutigiquplugu ukununnga atauhiinaqmik uqauhilgit ilihainiqmut, taimaa kingulliqpaaq ihumaliurut inniaqtuq Ministamit. DEA-ngit pihimaniaqtaat unalu ihumagilluaffaaqlugillu ihariagiyanginnik havaktut piliuriami nunagiyamikni ilihaidjut. Una ilihaidjut ihuarhaqtaa ihuaqtumik ilihainiqmut pinahuarutinga unalu atuliqtitaunginnarialik nunagiyamikni pitquhingit unalu piyut nunagiyamikni uqauhingit ihariagiyanginnik, tikinnahuaqtangit unalu uqauhinginnik piumayanginnik. Tuniyut DEA-ngit havaktut hapummigiami nunagiyamikni avikturhimayulluuniit uqauhingit piumayanginnik pipkaidjutiniaqtaa havakvinga ihumagilluariami tamainnut uqauhingit qanuriliurutingition unalu ayuitamiknik pivallianiq, talvuunga hakugiktinniaqtaat Inuktut ayuirhaniaq qanurittaakhaanik tamainnut Nunavummiut.